

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547, หน้า 12) โดยคำนึงถึงหลักที่ว่า ผู้เรียนจะต้องมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ตามมาตรา 24 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544, คำนำ) ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้นจำเป็นต้องมีอย่างหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนาครูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากแบบเดิม ๆ มาเป็นการสอนแบบใหม่ แต่การจะพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สำคัญคือต้องมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกันในการที่จะพัฒนา และสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการโดยด่วน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนก็คือการพัฒนาคุณภาพของครู กระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการคือ กระบวนการนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด และการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนก็เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการสอนของตนได้ตรงตามสภาพสภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารและครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองพัฒนางานและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด

ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในด้านปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพของการศึกษากำลังน่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยอ่อนลง รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย การทำงานเป็นหมู่คณะ ในด้านคุณภาพของครูพบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นพื้นฐานที่คุณภาพต่ำลง ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือ การบรรยาย ขาดการเน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดวิเคราะห์

สังเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และใช้สื่อการสอนไม่มากนัก และจากการวิจัยของ วิไลวรรณ พิทักษ์สรยุทธ (2541, บทคัดย่อ) ในด้านของครูผู้สอน พบว่า ปัญหาการนิเทศใน โรงเรียนเกิดการครุขาดคู่มือ และเอกสารประกอบหลักสูตร บุคลากรไม่ค่อยมีความรู้และความ เข้าใจระบบการนิเทศที่แท้จริง ขาดบุคลากรที่จะเป็นผู้นิเทศงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศ และติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับ

โรงเรียนเอกชนซึ่งรับภาระจัดการศึกษาส่วนหนึ่งของชาติภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเดิมมี หน่วยงานศึกษานิเทศก์ของสช. ทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือและพัฒนาการเรียนการสอนของครู โรงเรียนเอกชนโดยตรง การนิเทศของศึกษานิเทศก์ต้นสังกัดส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการ จัดการอบรม ให้ความรู้ในเรื่องเทคนิคการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของครู โรงเรียนเอกชน การมานิเทศตามโรงเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือในการจัดทำแผนการสอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครู แต่ในสภาพจริง พบว่า ไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากในกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก ศึกษานิเทศก์ก็มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบอัตราส่วนกันจึงทำให้ไม่สามารถสนองความต้องการการ นิเทศของโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งสภาพความต้องการของแต่ละโรงเรียนก็แตกต่างกันจึงยาก ที่ผู้นิเทศจากภายนอกจะทราบปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียนแต่ละโรงได้

นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า72) กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่าคนไทยได้รับการ พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีคนเก่งมีความสุข พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกในความเป็น ไทยมีศาสนธรรมและวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนที่ 10 (2550-2554) (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2552) สร้างเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีมุ่ง ศึกษาสาขาอาชีพศึกษาเพิ่มขึ้น โดยสร้างระบบเครือข่ายผู้ประกอบการจัดการบริการเพื่อสังคมอย่าง ต่อเนื่องทั้งการซ่อมสร้าง พัฒนาระบบถ่ายโอนที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมผู้ที่จบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลับสู่ภูมิภาคได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถสืบทอดภูมิ- ปัญญาท้องถิ่น และร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นไปตาม บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินั้น คือ การนิเทศ “การนิเทศ” เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบริหาร (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิจการวัฒน์, 2538, หน้า 1) ซึ่งจากผลการวิจัยและการรายงานของ นักวิชาการ ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการพัฒนางาน ของโรงเรียนทุกด้าน และผู้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหาร

โรงเรียนเพราะ “การนิเทศการศึกษา” มีความสัมพันธ์กับการบริหารการศึกษาอย่างใกล้ชิด หากผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำทางการนิเทศที่ดีแล้ว การพัฒนาการเรียนการสอน การดำเนินการบริหาร โรงเรียนในทุกๆด้านย่อมเทียบเท่าสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

วิจิตร วรุตบางกูร (2541, หน้า 10) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องการนิเทศศึกษาดังนี้

1.สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจึงช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการสอนก็เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลาการนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ผู้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3.การแก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญ โดยเฉพาะจึงจะให้แก้ไขสำเร็จ

4.การศึกษาของประเทศไทยอาจรักษามาตรฐานไว้ได้ จะต้องมีการควบคุมดูแลระบบการนิเทศการศึกษาด้วยความจำเป็นดังกล่าว จึงมั่นใจได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ที่มีหน้าที่ในการนิเทศ จึงควรจะต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความความสามารถ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือช่วยเหลือตนเองในการสอนได้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

สำหรับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานั้น รัฐบาลได้เห็นความสำคัญจึงได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนงานหลักการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 56) ว่า การศึกษาที่สูงกว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนด้วยมาตรการและวิธีการต่างๆ

ปัจจุบันในประเทศไทยมีโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาเอกชนจำนวนทั้งสิ้น 422 โรง แยกเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 88 โรง และเป็นสถานศึกษาในส่วนภูมิภาค จำนวน 334 โรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2552) จากจำนวนโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญไม่น้อยในด้านการผลิตกำลังคน เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านธุรกิจ

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)(สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมเอกชน, 2552) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขางานการบัญชี

สำนักงานการขาย สำนักงานเลขานุการ สำนักงานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สำนักงานธุรกิจค้าปลีก สำนักงานธุรกิจงานพยาบาล สำนักงานการ-ประชาสัมพันธ์ สำนักงานภาษาต่างประเทศ สำนักงานสำนักงานสำหรับผู้พิการทางสายตา สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร สาขาวิชาธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาธุรกิจประกันภัย สาขาวิชาธุรกิจสถานพยาบาล สาขาวิชาการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาภาษาต่างประเทศธุรกิจ สาขาวิชางานมัคคุเทศก์ทั่วไป หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 (เพิ่มเติม พ.ศ.2549) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป สำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมก็จะเปิดสอนในสาขาที่ชุมชนนิยม ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล สำนักงานเทคนิคยานยนต์ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สำนักงานเครื่องกลไฟฟ้า สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานเทคนิคคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาการ-ก่อสร้าง สำนักงานสถาปัตยกรรม (หลักสูตรที่ปรับปรุงโดยกรมอาชีวศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545) (ปรับปรุง พ.ศ.2546)

ปัจจุบันวัตถุประสงค์และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนต้องการส่งเสริมและปรับปรุงในด้านคุณภาพของโรงเรียนเอกชนทุกระดับทุกประเภท โดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษา ควรจะได้เร่งปรับปรุงระบบการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และให้การนิเทศเป็นไปอย่างทั่วถึง เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันการจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรด้วยเหตุผลหลายประการ

ดังนั้น การนิเทศจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหารอย่างแท้จริง และสามารถช่วยเหลือครูได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัญหาการวิจัย

1. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 จำแนกตาม อายุ ได้แก่ อายุน้อยและอายุมาก แตกต่างกันอย่างไรร

3. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไ

4. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยและ ประสบการณ์ทำงานมาก แตกต่างกันอย่างไ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม

2. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามอายุ ได้แก่ อายุน้อยและอายุมาก

3. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี

4. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยและประสบการณ์ทำงานมาก

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม อายุ ได้แก่ อายุน้อยและอายุมาก แตกต่างกัน

3. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน

4. การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยและ ประสบการณ์ทำงานมาก แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 27 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน รวม 405 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 จากประชากรกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 15 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 8 คน จำนวน 27 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 216 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.608-609) และยอมรับได้

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษาและเนื้อหาสาระ

2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพของบุคลากร ได้แก่

2.1.1 อายุ จำแนกเป็น

2.1.1.1 อายุน้อย (อายุน้อยกว่า 40 ปี)

2.1.1.2 อายุมาก (อายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป)

2.1.2 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

2.1.2.1 ปริญญาตรี

2.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น

2.1.3.1 ประสบการณ์น้อย (น้อยกว่า 10 ปี)

2.1.3.2 ประสบการณ์มาก (ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 10 ด้าน ของแฮร์ริส (Harris, 1963, p.201-202)

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

2. ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
5. ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
6. ด้านการจัดฝึกอบรมครูประจำการ
7. ด้านการปฐมนิเทศครูใหม่
8. ด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู
9. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. ด้านการประเมินผลการสอน

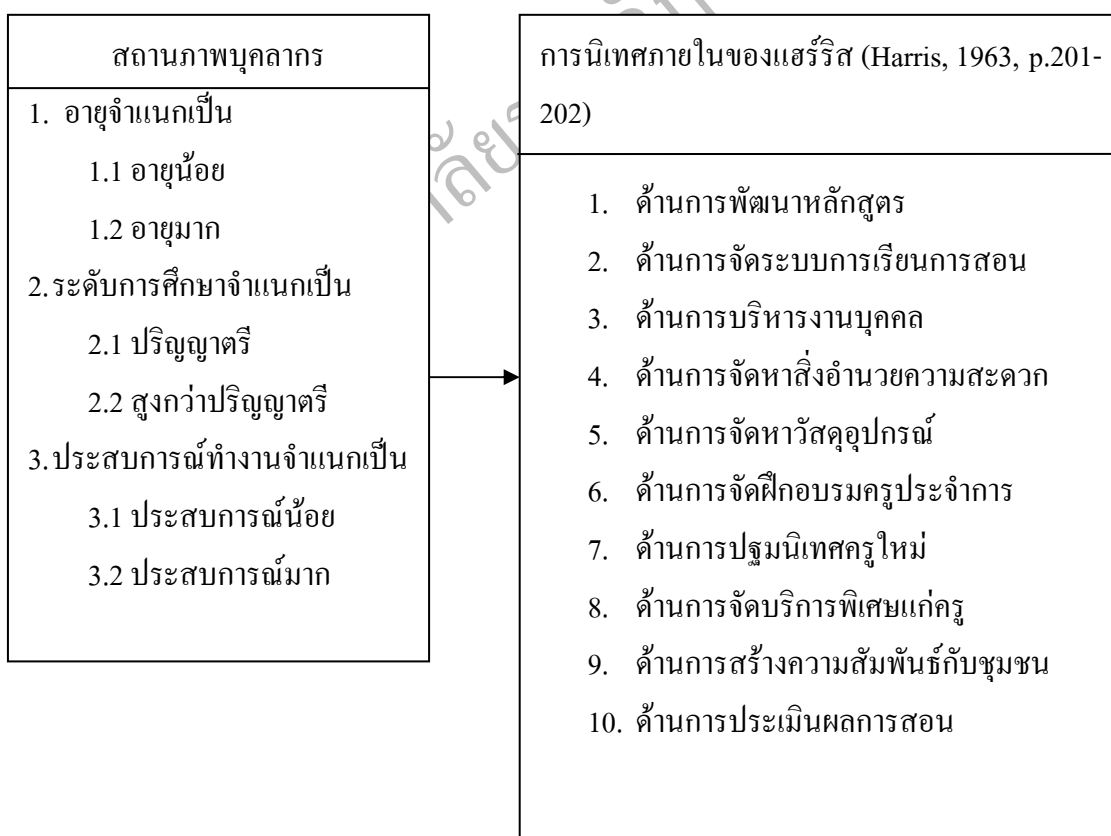
กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรต้น

(Independent Variables)

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเข้าใจตรงกันดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 หมายถึง การบริหารและจัดการการศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณของสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น ๆ ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย เขตบางแค เขตบางบอน เขตบางพลัด เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขตหนองแขม เขตทุ่งครุ เขตคลองสาน เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอาชีวศึกษาเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 27 โรงเรียน

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาจัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือประโยชน์เฉพาะกลุ่มบุคคล โดยเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงโดยกรมอาชีวศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546)

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของบุคคล หรือนิติบุคคลที่ไม่ได้เป็นหน่วยงานราชการ แต่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งประเภทโรงเรียนสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3

สถานภาพของบุคลากร หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ได้แก่

1. อายุ หมายถึง อายุตามปีปฏิทินของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกเป็น

1.1 อายุ หมายถึง อายุของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี

1.2 อายุมาก หมายถึง อายุของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

2. **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกเป็น

2.1 **ปริญญาตรี** หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 **สูงกว่าปริญญาตรี** หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

3. **ประสบการณ์ทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกเป็น

3.1 **ประสบการณ์น้อย** หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 น้อยกว่า 10 ปี

3.2 **ประสบการณ์มาก** หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

การนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา โดยอาศัยบุคลากรภายในของโรงเรียนเป็นผู้นิเทศโดยยึดหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี ตามแนวคิดของ แฮร์ริส (Harris, 1963, p.201-202) ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร วางแผนพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน วางแผนจัดทำมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. **ด้านระบบการเรียนการสอน** หมายถึง สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้โดยโครงการ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นทีม สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การส่งเสริมให้มีการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้

3. **ด้านการบริหารงานบุคคล** หมายถึง กำหนดแผนหรือโครงการพัฒนาบุคลากร สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีผลงานทางวิชาการ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้เป็นระบบมีคุณภาพ มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อการพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. **ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก** หมายถึง จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน การบริการห้องสมุดอย่างคุ้มค่า การพัฒนาห้องศูนย์วิทยากรต่างๆ ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของครูและนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน การดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อยสวยงามและปลอดภัย ติดตามและประเมินผลด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก

5. **ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์** หมายถึง จัดศูนย์สื่อการเรียนรู้เพื่อให้บริการแก่ครู จัดหาจัดทำสื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สื่ออย่างถูกวิธี ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้ให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิผล ปรับปรุงสภาพของสื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ติดตามและประเมินผลด้านการใช้สื่อการเรียนรู้

6. **ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ** หมายถึง ให้การแนะนำข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ครู จัดให้ครูได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมกับหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมให้ครูใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ การประเมินและสรุปผลการฝึกอบรมครู

7. **ด้านการจัดปฐมนิเทศครูใหม่** หมายถึง การจัดให้ครูใหม่ได้รับการปฐมนิเทศเกี่ยวกับระบบและนโยบายของโรงเรียน ส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพครู การช่วยเหลือครูและแนะนำครูใหม่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมแนะนำการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูใหม่ การมอบหมายงานให้ตรงกับความถนัดและความสนใจของครูใหม่ ให้คำปรึกษาและติดตามประเมินผลการเรียนรู้การสอนของครูใหม่

8. **ด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู** หมายถึง กำหนดแผนหรือจัดทำโครงการด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู สนับสนุนในด้านบริการข้อมูลข่าวสารแก่ครู สนับสนุนให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆ แก่ครู เช่น กองทุนกู้ยืม จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ครูในโรงเรียน ติดตามและประเมินผลการจัดบริการพิเศษแก่ครู

9. **ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน** หมายถึง กำหนดแผนหรือจัดทำโครงการด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดบริการทางวิชาการชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การร่วมมือกับชุมชน ในการเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม การนำวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น การบริการอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชนเข้ามาใช้

10. **ด้านการประเมินผลการสอน** หมายถึง การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ การรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ การวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย การดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กำหนดแผนหรือจัดทำโครงการด้านการวัดผลและประเมินผล การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบด้านการวัดผลและประเมินผลโดยเฉพาะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบผลวิจัยการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวม
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างของการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามสถานภาพของบุคลากร ได้แก่ อายุ จำแนกเป็น อายุน้อยและอายุมาก
3. ได้ทราบถึงความแตกต่างของการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามสถานภาพของบุคลากร ได้แก่ ระดับการศึกษา จำแนกเป็น ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
4. ได้ทราบถึงความแตกต่างของการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามสถานภาพของบุคลากร ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ทำงานน้อยและประสบการณ์ทำงานมาก
5. สามารถนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
6. สามารถนำผลการวิจัยการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ไปขยายผลการวิจัยในแง่มุมอื่นต่อไป